

Ερευνητικά κέντρα: Η «ελληνική Silicon Valley» ...νεκροταφείο εργασιακών δικαιωμάτων

Η γενικευμένη συρρίκνωση του επιστημονικού δυναμικού στην Ελλάδα με τις όλο και αυξανόμενες περικοπές σε εκπαίδευση και έρευνα, που εντάθηκαν τις εποχές των μνημονίων, σε συνδυασμό με τον «στρατηγικό σχεδιασμό ανάπτυξης με κέντρο την επιστήμη», έχουν συμβάλει καθοριστικά στην προσέλκυση και υπερεκμετάλλευση αναλώσιμου και προσωρινού προσωπικού υπό τους τίτλους των «φοιτητών» (προπτυχιακών, μεταπτυχιακών, υποψήφιων διδασκόντων), ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες στα πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα.

Silicon Valey χαρακτήρισε ο Αλέξης Τσίπρας σε πρόσφατη επίσκεψή του το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», το οποίο, με άλλα λόγια, χαρακτηρίστηκε κέντρο επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας. Η επίσκεψη του Τσίπρα και του αναπληρωτή υπουργού Έρευνας και Καινοτομίας έγινε στο πλαίσιο της κυβερνητικής φιέστας του «από το brain drain στο brain gain» και... προς τιμήν του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, το οποίο θα συγχρηματοδοτήσει μαζί με το ελληνικό δημόσιο την επέκταση του Τεχνολογικού Πάρκου Λεύκιππος στο campus του Δημοκρίτου, με κόστος 40 εκ., με νεοφυείς και startups επιχειρήσεις, υποθηκεύοντας ακόμη περισσότερο την αυτονομία και την κατεύθυνση της έρευνας στο μεγαλύτερο ελληνικό ερευνητικό κέντρο.

Όσα φέρνει η «κατευθυνόμενη έρευνα»...

Η επίσκεψη του Πρωθυπουργού συνοδεύτηκε με ξενάγηση στο τεχνολογικό πάρκο του Δημοκρίτου, όπου φιλοξενούνται

περισσότερες από 30 εταιρείες, πολλές από τις οποίες είναι spinoff των ίδιων των ερευνητών που εργάζονται και δραστηριοποιούνται στο ΕΚΕΦΕ. Όπως «ομολόγησε» ο ίδιος, η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ στηρίζει την κατευθυνόμενη έρευνα καθώς έχει δώσει απεριόριστες διευκολύνσεις σε τέτοιες εταιρείες όπως επίσης και πολλά πλεονεκτήματα στη γρήγορη εκταμίευση. Η γρήγορη εκταμίευση βέβαια περιορίζεται μόνο στις εταιρείες και δεν αφορά στις υποτροφίες, που χρειάζονται περισσότερο από ένα έτος για να «τρέξουν» και να υπάρξει ρευστότητα... Χαρακτηριστικό παράδειγμα, το 2ο κρατικό ερευνητικό πρόγραμμα ΚΡΗΠΙΣ στο κέντρο της Silicon Valley (που έχει τουλάχιστον 500 συμβασιούχους), καθώς τον πρώτο χρόνο «έτρεξαν» οι αμοιβές (με καθυστέρηση δύο ετών ΕΣΠΑ 2016-20) και οι μισθοί στην πλειονότητα των περιπτώσεων, ενώ οι διαγωνισμοί για την αγορά αναλωσίμων έγιναν έναν ολόκληρο χρόνο μετά.

Τα προβλήματα στα ερευνητικά προγράμματα εκτός από το θέμα της ρευστότητας και των καθυστερήσεων των πληρωμών (ο μέσος χρόνος αναμονής σε ΙΚΥ, ΕΛΙΔΕΚ, υπουργείο Παιδείας είναι 1 έτος) εστιάζονται πλέον στην ανάληψη υποχρέωσης στα διαδικαστικά θέματα της γραφειοκρατίας. Πώς είναι δυνατόν ο πρωθυπουργός να υποστηρίζει ότι μέσω των ηλεκτρονικών καταθέσεων θα διεκπεραιώνονται γρηγορότερα οι παραγγελίες αναλωσίμων και ταυτόχρονα να χρειάζεται τουλάχιστον ένα δίμηνο για να δρομολογηθεί η ανάληψη υποχρέωσης που κυριολεκτικά στραγγαλίζει τα δημόσια ερευνητικά κέντρα δένοντας τα χέρια των ερευνητών στην έλλειψη αναλωσίμων;

Επίσης, ενώ η κυβέρνηση φοροαπαλλάσσει τις εταιρείες που διεξάγουν έρευνα με ποσοστό 130%, δεν πραγματοποιείται κανένας έλεγχος για το τι έρευνα παράγουν, ενώ τα ερευνητικά κέντρα - τόσο δημοσίου δικαίου όσο και δημοσίου προσώπου ιδιωτικού δικαίου- λειτουργούν άνευ χάριτος αλλά με μεγαλύτερη ακόμα γραφειοκρατία (ανάληψη υποχρέωσης), με νέους ερευνητές (ΥΔ, μεταδιδάκτορες). Το καθεστώς πληρωμής των νέων ερευνητών με μπλοκάκι και 55% φορολογία σαν ελεύθεροι επαγγελματίες, η επισφάλεια και η αναμονή για τις νέες συμβάσεις, δημιουργούν

κλίμα ανασφάλειας και ερωτηματικών για το μέλλον.

Εννοείται ότι η συγκεκριμένη πολιτική ουδεμία σχέση με τον υποτιθέμενο «μακροπρόθεσμο και επενδυτικό χαρακτήρα» για την προώθηση των νέων ερευνητών: μόνο επιδοματική πολιτική μπορεί να χαρακτηριστεί με χαμηλά ποσά υποτροφιών χωρίς ένσημα. Καμία μέριμνα δεν υπάρχει για την ασφάλεια (ένσημα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και ασφάλεια εργατικού ατυχήματος) για τους υποψήφιους διδάκτορες, που στην πλειονότητά τους είναι ανασφάλιστοι (λόγω αμισθίας) μιας και δεν έχουν εργασιακή σχέση με το Κέντρο αν δεν ξεκινήσει η σύμβαση, ενώ ταυτόχρονα έχουν υποχρέωση να παρουσιάζουν πρόοδο στο ΕΛΙΔΕΚ και στο ΙΚΥ για να χρηματοδοτηθούν εκπρόθεσμα για την έρευνα που έκαναν ανασφάλιστοι σε επικίνδυνους χώρους.

Οι χαλαρές σχέσεις εργαζόμενου-εργοδότη (που είναι το εκάστοτε εκπαιδευτικό και ερευνητικό ίδρυμα), η παντελής έλλειψη διασφάλισης σταθερής χρηματοδότησης και σταθερών μισθών καθώς και του δικαιώματος ασφάλειας εργατικών ατυχημάτων είναι που συμβάλλουν στον ταξικό αποκλεισμό, καθώς το ερευνητικό κέντρο καρπώνεται την επιτυχία αυξάνοντας το h-index του χωρίς να έχει επενδύσει τίποτα στους εργαζομένους του. Με τέτοιους τρόπους μάλλον η «αριστερή κυβέρνηση της αριστείας» χτίζει την «ανάπτυξη»...

Λ.Π.